

Bezinningsuur Heilig Avondmaal

Poederrijen, 14-09-2022

Tweede deel formulier

Ten andere, laat ons nu ook overdenken, waartoe ons de Heere zijn Avondmaal heeft ingezet:
namelijk dat wij zulks doen zouden tot zijn gedachtenis.

Maar aldus zullen wij Zijner daarbij gedenken:

Eerstelijk dat wij ganselijk in onze harten vertrouwen,
dat onze Heere Jezus Christus,
(naar luid der beloften, die aan de voorvaderen in het Oude
Testament van het begin af geschied zijn)
van den Vader in deze wereld gezonden is,
ons vlees en bloed heeft aangenomen,
den toorn Gods van het begin zijner menswording tot het einde zijns levens
op de aarde voor ons gedragen,
(onder welken wij eeuwig hadden moeten verzinken)
en alle gehoorzaamheid en gerechtigheid der Goddelijke wet
voor ons vervuld heeft;

voornamelijk,
toen Hem de last van onze zonden,
en van den toorn Gods, het bloedige zweet in den hof uitgedrukt heeft;
waar Hij gebonden werd,
opdat Hij ons zou ontbinden;
daarna ontallijke smaadheden geleden heeft,
opdat wij nimmermeer te schande zouden worden;
onschuldig ter dood veroordeeld is,
opdat wij voor het gericht Gods zouden vrijgesproken worden;
ja, zijn gezegend lichaam aan het kruis heeft laten nagelen,
opdat Hij het handschrift onzer zonden daaraan zou hechten;
en heeft alzo de vervloeking van ons op zich geladen,
opdat Hij ons met zijn zegening vervullen zou;

en heeft zich vernederd tot in de allerdiepste versmaadheid en angst der hel,
met lichaam en aan het hout des kruises, toen riep met luider stem:
"Mijn God, mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten?"
opdat wij tot God zouden genomen, en nimmermeer van Hem verlaten
worden;

en heeft eindelijk, met zijn dood en bloedstorting het nieuwe en eeuwige Testament,
het verbond der genade en der verzoening besloten,
toen Hij zeide: "Het is volbracht".

Transsubstantiatieleer

Rooms Katholieke Kerk

- Trans = veranderen (denk aan transformeren)
- Substantie = wezen
- Het brood en de wijn veranderen wezenlijk in het lichaam en bloed van Jezus Christus.
- Jezus Christus *is* het brood en de wijn.
- De priester offert in de mis Christus opnieuw: misoffer.
Hierdoor krijgen de gelovigen letterlijk deel aan Jezus Christus.
- Het brood en de wijn van het avondmaal worden aanbeden, dat is Christus Zelf.
- Wordt door H.C. vr. en antw. 80 als afgoderij vervloekt.

Consubstantiatieleer

Lutherse kerk

- Con = met
- Substantie = wezen
- Het brood en de wijn veranderen **niet letterlijk** in het lichaam en bloed van Jezus Christus.
- Maar: Jezus Christus is wél werkelijk aanwezig met het brood en de wijn.
- Jezus Christus is immers alomtegenwoordig (overal tegelijk) en daarom ook in het brood en de wijn.
- Door het eten van brood en wijn ontvangt de gelovige werkelijk Jezus Christus (in zich).

Zwingli

- Jezus Christus is niet naar het lichaam aanwezig. Christus maakt in deze teksten alleen maar een gelijkenis, vergelijkbaar met zijn 'Ik ben' woorden. Hij is immers ook niet letterlijk een 'deur' als Hij zegt: 'Ik ben de deur'.
- Meent dat het Heilig Avondmaal *alleen* een gedachtenismaaltijd was waarin mensen hun geloof beleden.
- Het vieren van het Heilig Avondmaal is dan ook vooral de vernieuwing van Gods verbond met de gelovigen (en andersom).

Calvijn

Hervormde en gereformeerde kerken

- Calvijn vindt een compromis tussen Luther en Zwingli: Christus is écht, maar dan wel alleen geestelijk (Latijn: spiritualiter) aanwezig in brood en wijn.
- Als we in het geloof het sacrament ontvangen, krijgen we door de Heilige Geest écht versterkende genade. Niet omdat Christus lichamelijk aanwezig is, maar omdat Hij vanuit de hemel met Zijn Geest in de harten van de gelovigen werkt.
  - 'Het formulier voor het H.A. neemt absoluut afstand van de transsubstantiatieleer in de Rooms-Katholieke Kerk, waarbij brood en wijn de genade zélf zijn geworden. Men concentreert zich dan op brood en wijn, en verwacht van de tekenen heil en zaligheid.'
  - 'De gereformeerde reformatie neemt echter evenzeer afstand van de lutherse consubstantiatieleer, waarbij Christus aanwezigheid mét de tekenen gegeven is. Ook dan ligt de verleiding op de loer om Christus en Zijn heil in de tekenen van brood en wijn te zoeken.'
  - Brood en wijn zijn middelen die de Heilige Geest gebruikt tot versterking van het geloof.